

Er BP nóg »grønt«

British Petroleum hefur tækniþróðina at vinna olju úr djúpa Atlantshavi, men spurn-ingurinn er nú, um BP kann hava tamarhald á einum oljuleka í slíkum umhvörvi

Aberdeen
18. janúar 1995

Tann grøni liturin í búmerk-inum hjá BP er ikki tilvild-arligur. Eins og Shell roynir BP at reindyrka sitt um-hvörvisvinarliga umdømi. Dømi um hetta eru peninga-gávur til vælgerandi endamál, fremjan av umhugsni fyri umhvørvinum í skúl-um, figgjan av lesandi á hægri lærustovnum og 15 ár eru liðin síðani BP var við til at skapa bestu trygdar-viðurskiptu fyri tangaskip í heiminum – hetta var í Sul-lom Voe í Hetlandi.

Óvart kemur tí á, at BP nú er fyri skotum vegna um-hvørvismál. Vísundamenn frá Herriot-Watt University í Edinburgh seta spurnar-tekin við fyrstu metingarnar hjá BP um dálkingarvandrar frá nýggja Foinaven-økin-um – fyrsta oljuðkið, ið verður ment í atlantiska út-jaðaranum 160 kilometrar vestan fyri Hetland.

23 ár eru liðin síðan olja varð funnin vestarumegin Hetland, men velduga Clair-økið lá ov djúpt, veðr-ið var ov ringt og olju-goymslurnar lógu ov spjaddar til at nakað kundi vinnast úr teimum við tækniþróðini, ið var til at taka í sjeytiárunum. Nú hava verkfrøðingarnir hjá BP ognuð sær betur kun-neika.

Stórar peninga-upphæddir

Væl meiri enn ein mill-ard krónur eru nýttar í seismiskum kanninum og leit-ingarvirsemi annars til at finna nýggju oljugoym-slurnar. Foinaven-økið, ið er í miðalstødd, væntast at vera bert eitt av mongum. Mongdinar av gassi og olju í atlantiska útjaðaranum eru kanska ikki eins stórar og tær í Norðsjónum, tó er framvegis talan um so mik-ið, at góð grund er fyri spenninginum á skrivstovu-ni hjá BP Exploration í Aberdeen.

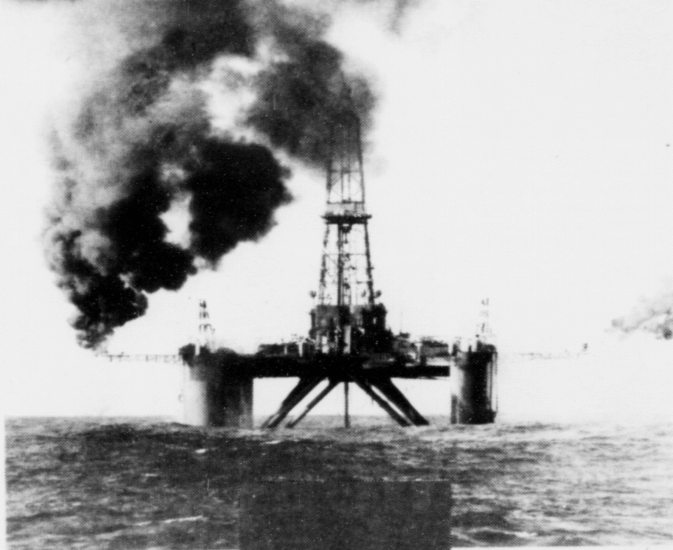
Tá eitt oljufelag hefur nýtt nógvan pening at finna olju, er bert natúrligt at royna at fáa oljuna upp skjótast gjørligt. Vanliga leita oljufelagini saman í samstarv at figgjakostnaðin av at leggja røir til lands. Trupulleikin við Foinaven-økinum er tann, at enn er ikki nóg olja funnin nærhendis, og økið er í sær sjálvum ikki nóg stórt at tað er lønandi at leggja røir til Sullom Voe ella Flotta á Orkneyggjum.

Dýpið á leiðini við Foin-aven-økið er uppí móti 500 metrum. Risastórir bori-pallar, so sum Forties og Cormorant, ið standa á beinum á havbotninum, kunnu ikki nýst. Tækni-þróðin í oljuindanum er tó so mikið framkomin, at

Birgir
Christiansen

ABERDEEN

fjarstýrdar skipanir kunnu frá havbotninum pumpa olju-gjøgnum slangur til vatnsskorpuna, har eitt tangaskip tekur ímóti.

Tangaskipini, ið leggja skal fara fram, tá byrjað verður av álvara á vário næsta ár. Bretski orkumála-ráðharrin Tim Eggarr sigur, at tað er í lagi við honum, so leiingi sum vinnuáráðið fær vissu um, at BP er ført fyri at klára møguligar lek-ar.

Soleiðis ætlar BP, at menningin av Foinaven skal fara fram, tá byrjað verður av álvara á vário næsta ár. Bretski orkumála-ráðharrin Tim Eggarr sigur, at tað er í lagi við honum, so leiingi sum vinnuáráðið fær vissu um, at BP er ført fyri at klára møguligar lek-ar.

Ivasamt

Kanningin hjá Herriot-Watt setur spurnartekin við, um BP í veruleikanum er ført fyri at seta eina vermdarskipan í verk. Fiskimenn, alarar, ferðavinnufólk og djóraverndarfólk í Hetlandi og á Orkneyggjum ræðast alsamt meiri fylgjurnar av einum oljuleka frá Foinav-en.

Í 1993 vóru 193 lekar frá-boðaðir í Norðsjónum. Or-saka av at oljan er somikið tunn, sást lítið og einki aftur til oljuna á landi. Sjálvt tæy 85.000 tonsini av løttu rá-oljuni úr Gullfaks-økinum frá tangaskipinum »Braer« spjaddust á natúrligan hátt upp á nakrar fáar mánaðir.

Aðrar fyrirteytir

Oljan úr Foinaven er

tjúkri enn olja úr Norðsjón-um og bert 10% av oljuni dampa burtur vegna kalda veðrið. Harafturat fara vindur og alda at blanda olju-saman í ein velling, ið kemisk upploysingarevni bert fáa bilbukt við ein fimtapart av.

Ein verndarskipan skal greitt siga, hvar oljufelagið ætlar sær at goyma reiðskap og kemisk evni at reinsa upp eftir ein leka. BP sigur, at tað mesta verður goymt í Aberdeen og Dundee í Skotlandi og í Southampton í Onglandi. Sjálvt um reið-skapurin verður goymdur í Sullom Voe, so hevði tað tikið eitt døgn, áður enn reiðskapurin var á staðnum.

Í stuttu sammarmánað-unum er møguleiki fyri, at verndarskipanin hjá BP gongur sum hon skal, men tá vetrarðórnir leika, kann tað gerast sera torført. Seinastu mánaðirnir hava verið ringir til veður á leiðunum kring Hetland og hetta fekk tangaskipið »Mimosa« at kenna í síðstu viku, tá ein brotasjógvur skaddi bógvin nakað. Tílikir brotasjógvar

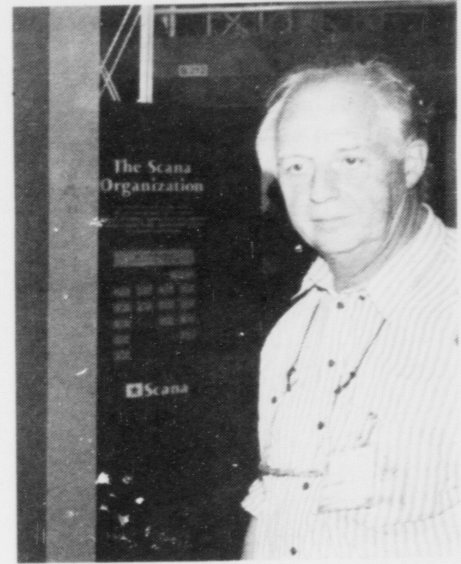
eru vanligir á leiðini, tí djúphavssstreymar frá Amer-riku vera noyddir upp til vatnsskorpuna, tá teir koma at landgrunninum. Tá ill-veður er og tað rekur móti ættini, gerst sera ringt at meta um aldu.

Seinasta sjónvarpslýsing-in hjá BP er einki umhildin í Hetlandi. Lýsingin ber boð um, at BP hevur vundið olju úr størri dýpum enn vestan-fyri Hetland og at BP eisini hevur vundið olju á leiðum, har veðrið er næstan líka ringt. Hetlendingar halda spottandi fyri, at BP ikki hevur megnað bæði í senn.

Skuldi tað ringasta hent, at olja lekur frá Foinaven, so vil vanligasta ættin reka olju-na til Hetlands upp á tveir dagar. Hvørki Orkneyggjar, Norðurskotland, He-bridurnar ella Føroyar eru tryggjar heldur. Tá »Exxon Valdez« fór á land í Alaska, gjørdi lekin størsta skaðan meiri enn 500 kilometrar burtur, triggjar vikur eftir at skipið var farið á land.

Oljuvinnan er givin at navngveva nýggj oljuðkið eftir fugli, so sum Eider, Kittuake og Tern, ið merkja ávíkavist æða, rita og tema. Minni sannlíkt er at síggja fjøll smurð í olju á sjónvarpsskjóggjanum.

Alt hetta merkir, at BP hevur trupulleikar við trú-virði sínum, tí eingin veit hvat henda kann, um ein brotasjógvur ger um seg ella um skip stoyta saman.

14. Matiné'in í Havnar kirkju

Leygardagin 21. jan. kl. 11.30 verður ársins fyrsta tónleikaløta í Havnar kirkju. Tað eru triggir musikklærarar í Norðoya Musikkskúla, sum hava stovnað Norð-oya Blásitrio. Í bólkin-um eru Fíona Parker á waldhorni, Daniel Rye á klarinett og Thomas Anderssohn á floytu.

Tey leggja fyri við trimum gomlum, føy-oyskum lögum, sum Fíona hevur lagt til rætt-is.

Thomas Morley (1558 -1603) var eingilskt tónaskald, organistur í St. Pauls kirkju. Gitin er hann fyri sínar Madri-galir, sum eru verðsligar yrkingar, ofta kærleiks-yrkingar. Morleys madrigalir eru enn á døgum høgt í metum og verða sungnar av kórum víða hvar.

Norðoya Blásitrio spælir triggjar av hesum madrigalum leygar-dagin.

Telemann (1681-1767) sigst vera tað tónaskaldið, sum skriv-

aði flest verk – onkur vil vera við, at tey vóru eins nógv sum Bach og Händ-el skrivaðu tilsamans. Norðoya Blásitrio fer at spæla eina trio, eitt slag av konsert fyri try instrument.

Matiné-in endar við nýggjari tónum av George Gershwin, sum doyði í 1937. Gershwin hevði framúr góð evni at gera lög, sum øll kundu murra. Tá hann í 1924 bleiv biðin um at gera eitt symfoniskt jazz-verk, var hann ikki seinur og skrivaði tað upp á 10 dagar. Við verkinum, sum fekk navnið »Rhap-sody in Blue«, var Gershwin vörðin heims-kendur. Burtur úr eini skaldsøgu »Porgy«, sum umrøður liv negaranna í USA, skapti hann opera-ina »Porgy and Bess«, sum varð frumframförd í 1935. Norðoya Blásitrio spælir 2 av lögnum úr hesi opera.

Tónleikaløtan í Hav-nar kirkju leygardagin byrjar stundisliga kl. 11.30.